

**Česká školní inspekce
Zlínský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIZ-425/22-Z

Název	Dětský domov Kroměříž
Sídlo	U Sýpek 1306, 767 01 Kroměříž
E-mail	dd.km@volny.cz
IČ	63458691
Identifikátor	600030661
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Renáta Konečná
Zřizovatel	Zlínský kraj
Místo inspekční činnosti	U Sýpek 1306, 767 01 Kroměříž
Termín inspekční činnosti	1. 4. 2022, 5. 4. 2022 a 7. 4. 2022

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků poskytovaného vzdělávání podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících a prováděcích právních předpisů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu pro dětský domov podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona, ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Dětský domov Kroměříž vykonává činnost dětského domova a školní jídelny. Zařízení tvoří tři oddělené rodinné skupiny s maximální kapacitou 24 osob. Jedna rodinná skupina je tvořena čtyřmi oddělenými garsoniériami a je určena pro děti starší 16 let či zletilé nezaopatřené osoby. Evidenční stav k termínu inspekční činnosti bylo 14 dětí (jedno dítě v předškolním vzdělávání, 11 dětí plnicích povinnou školní docházkou, dvě děti vzdělávající se ve středních školách) a tři zletilé nezaopatřené osoby (na základě smlouvy o setrvání v dětském domově do ukončení přípravy na budoucí povolání vzdělávající se ve střední škole, vyšší odborné škole a vysoké škole). Děti umístěné v zařízení byly všechny přítomny, jedna zletilá nezaopatřená osoba byla dlouhodobě ubytována na vysokoškolských kolejích v souvislosti se studiem. Čtyřem dětem umístěným v zařízení byla na jejich kmenových školách přiznána podpůrná opatření různých typů. Dětský domov není bezbariérový.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka zařízení postupně naplňuje svoji koncepci, její cíle jsou reálné. Vizi zařízení se daří nově realizovat také spoluprací s externím psychologem a realizovanou případovou supervizí. Dětem a pedagogům se tak dostává efektivní zpětná vazba. Potřebnou podporu dětem, ale i pedagogům zajišťuje dětský domov také spoluprací a metodickým vedením spádového diagnostického ústavu. Spolupráce s orgány sociálně-právní ochrany dětí však nebyla v některých případech dostatečně efektivní, nezaručovala soulad individuálního plánu ochrany s programem rozvoje osobnosti dítěte.

Ředitelkou zpracovaná dokumentace je jen částečně propojena s každodenními činnostmi zaměstnanců i dětí v zařízení. Přestože byl školní vzdělávací program aktualizován, některé jeho deklarované aktivity směřující k naplňování potřebných kompetencí dětí nejsou realizovány. Školní vzdělávací program není živým dokumentem, který by odrážel změny v aktuálních možnostech dětského domova.

Organizační struktura stanovená ředitelkou odpovídá typu a velikosti zařízení. Delegované pravomoci ředitelky na svého zástupce popř. další pracovníky jsou funkční a přispívají k systematickému řízení subjektu. K organizaci činností využívá ředitelka každodenní kontakt se všemi zaměstnanci. Kontrolní a hospitační činnost je realizována průběžně. Závěry z hospitační činnosti jsou projednávány individuálně i na pedagogických radách. Jejich frekvence je dostatečná k řešení aktuálních situací jednotlivých rodinných skupin a zejména akutního stavu dětí. O akcích a organizaci v dětském domově jsou děti informovány na pravidelném setkávání všech rodinných skupin. Spoluspráva dětí umožňuje podílet se na chodu zařízení, s dětmi se diskutuje nebo vyjednává o jejich požadavcích. Možnost anonymně se vyjádřit k dění v zařízení či řešit své problémy mají děti prostřednictvím zřízené schránky důvěry. Využívají ji však spíše sporadicky, preferují spíše osobní kontakt se svými vychovateli. Týdenní programy výchovně vzdělávacích činností obsahují také aktivity směřující k postupnému naplňování individuálních cílů dětí, což umožňuje jejich rychlejší realizaci. Pravidla a mechanismy využívané v procesu řízení jsou tedy většinou účinné.

Pedagogický sbor prošel od minulé inspekční činnosti částečnou přirozenou obměnou, která však neměla zásadní dopad na kvalitu výchovně vzdělávacích činností. Jak mladší tak i starší děti v rozhovorech tyto změny reflektovaly, ale nedávaly jí zvláštní význam. Prostředí dětského domova považovaly za bezpečné a cítily se v něm jistě. Nové začínající zaměstnanci systematicky a metodicky uvádí zástupce ředitelky a zároveň i vedoucí vychovatel. Ke stmelování nového kolektivu přispívá i pravidelná supervize, která

pedagogický sbor obohacuje o efektivní užívání nových forem a metod práce. Péče o děti v nočních hodinách je v dostatečném počtu zabezpečována asistenty pedagoga, což zvyšuje kvalitu poskytované péče dětem. Zařízení také vhodně využívá jednoho asistenta pedagoga k individualizaci péče v průběhu dne samostatně nebo souběžně jako pomoc vychovatelů. Vzdělávacích aktivit se pedagogové účastnili. V období pandemie COVID 19 začali využívat i nabídku webinářů. Znalosti či dovednosti získané prostřednictvím dalšího vzdělávání si pak průběžně předávají jak ústně, tak na jednáních pedagogických rad či pravidelně konaných poradách vychovatelů. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků však dlouhodobě nereflektuje potřeby zařízení a pedagogů k získávání odborných kompetencí v oblasti psychoterapie, sociálně psychologického nebo sebezkušenostního výcviku. Nikdo z pedagogů takové či obdobně zaměřené studium neabsolvoval, což snižuje možnosti pedagogického či terapeutického působení na děti.

Prostorové podmínky dvou rodinných skupin a jejich umístění v samostatných a oddělených prostorách umocňují jejich autonomii. Třetí rodinná skupina, tvořená čtyřmi samostatnými garsoniériami, vhodně umožňuje převážně starším dětem nebo zletilým nezaopatřeným osobám se dlouhodobě připravovat a zažívat pod vedením či pouze za asistence pedagogů situace související s riziky při učení se samostatnosti a zodpovědnosti. Celkové vybavení ložnic a společných prostor rodinných skupin připomínalo domov běžné rodiny. Vedení zařízení postupně obnovuje vnitřní vybavení, kromě jiného byly obnoveny opotřebované sprchové kouty v garsoniérách. K obnově značně zastaralého vnitřního materiálního vybavení rodinných skupin zejména nábytku však zatím nedošlo.

Vedení zařízení je aktivní ve vyhledávání a úspěšném získávání mimorozpočtových finančních prostředků a věcných darů, které přispívají k dalšímu vybavení domova. Výsledkem je nejen rozmanitá nabídka zájmových činností podporujících smysluplné trávení volného času, ale také cílená podpora vzdělávání, což má pozitivní dopad na kvalitu výchovně vzdělávací činnosti zařízení.

Zajištění bezpečnosti věnuje zařízení náležitou pozornost. Děti umístěné v dětském domově jsou pravidelně a adekvátním způsobem poučovány o bezpečnosti a ochraně zdraví na začátku svého pobytu i při jednotlivých činnostech jako jsou nákupy, výlety, sportovní aktivity, exkurze, docházka do školy, prázdniny apod. Jsou také vedeny ke zdravému životnímu stylu, ke kterému přispívají i poskytované stravovací služby. Ty jsou zajišťovány ve vlastní školní jídelně, která dbá na správnou skladbu jídelníčku a svou činností přispívá k výchově ke zdraví a zdravému životnímu stylu. Samostatnost dětí v této oblasti je podporována víkendovým vařením na rodinných skupinách.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Nově přichozí dítě je při přijetí do zařízení seznamováno jak vedoucími pracovníky, tak vychovateli příslušných rodinných skupin s jeho právy a povinnostmi. V rozhovorech je dítě s přihlédnutím k věku a rozumovým schopnostem znaly. Potřebným dětem začal dětský domov poskytovat externí psychologické služby, které zahrnují nejenom intervenční péči, ale i systematickou psychologickou podporu.

Adaptační období je dítěti stanoveno individuálně a v jeho průběhu je za podpory vedení a účasti dítěte zpracován individuální program rozvoje osobnosti. Cíle tohoto programu, ale také metody a formy práce směřující k jejich naplnění, byly většinou stanoveny individuálně a konkrétně, a tedy pro dítě motivačně. Efektivitě dosahování vytýčených cílů pozitivně přispívala také jednoznačně vymezená role jednoho z kmenových vychovatelů rodinné skupiny vůči konkrétnímu dítěti, jeho klíčového pracovníka.

Hospitační činnost byla zaměřena na sledování různých činností rodinných skupin v odpoledních hodinách. Děti byly vhodně motivovány ke vzdělávání, vedeny k upevňování hygienických návyků, návyku pravidelné domácí přípravy na školu a k pracovní činnosti. Pedagogové zařízení vycházeli z dosavadních znalostí a získaných zkušeností s jednotlivými dětmi. Přihlíželi k jejich specifickým potřebám, snažili se rozvíjet všechny okruhy vzdělávacích cílů a to jak vědomosti, dovednosti, tak i jejich postoje. Děti při komunikaci s pedagogy vyjadřovaly vlastní názor a zároveň respektovaly názor druhých, což se pozitivně promítlo v příjemné atmosféře v každé rodinné skupině. V rámci sledované výchovně vzdělávací činnosti byla zřejmá snaha děti povzbuzovat, motivovat a průběžně slovně hodnotit, což dětem poskytovalo potřebnou zpětnou vazbu. Práce s dětmi byla cíleně zaměřena na rozvoj samostatnosti, zdokonalování sebeobslužných činností a na slušné vystupování. Dětský domov systematicky podporoval výchovně vzdělávací činnost škol, které děti navštěvovaly. Zajišťoval dětem hodnotný odpočinek, rekreaci i zábavu.

Děti se v zařízení při sledovaných činnostech chovaly přirozeně, byly slušné nejen vůči sobě, ale i k vychovatelům a během inspekční činnosti nebyly zaregistrovány žádné konflikty. Při osobních rozhovorech oslovené děti uvedly, že jsou v dětském domově spokojené a že se jim zde v rámci možností líbí, nesetkaly se s žádným ponižováním ani fyzickým trestáním ze strany zaměstnanců dětského domova. Ke svému hodnocení, popřípadě k jiným záležitostem, které se jich týkaly, se měly možnost vyjadřovat. Většinou pak starší děti či zletilé nezaopatřené osoby tuto možnost také prakticky využívaly. Volný pohyb dětí v dětském domově nebyl omezen. Děti se navzájem se souhlasem vychovatele navštěvovaly, sociální vztahy v rámci všech rodinných skupin se tak průběžně udržovaly a rozvíjely.

Návštěvy dětí u rodičů a osob odpovědných za výchovu i pobyty dětí v širších rodinách, které se uskutečňovaly především o víkendech během celého školního roku, svátcích a prázdninách, byly dětským domovem cíleně podporovány. Náklady na dopravu dětem však zařízení již nehradí, což v konkrétních případech může ze sociálních důvodů limitovat četnost jejich vzájemných setkání.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Dětský domov se výsledky výchovy a vzdělávání dětí průběžně zabývá. K hodnocení dosahovaných výsledků dětí přistupují pedagogové individuálně. Slovní hodnocení okamžitých výkonů probíhá převážně slovně – pochvalou, povzbuzením a plnilo motivační funkci. Menší pozornost byla při společných, ale i individuálních aktivitách věnována sebehodnocení dětí. Významným nástrojem hodnocení jsou i pravidelná setkávání rodinných skupin či zřízené spolusprávy dětí. Méně závažné kázeňské problémy řešili vychovatelé, popř. vedení zařízení ihned formou domluvy. V případě závažnějších problémů využívali pedagogové i opatření ve výchově. Většinou se jednalo o omezení nebo zákaz trávení volného času mimo zařízení nebo atraktivní činnosti. Za příkladné úsilí a výsledky při plnění povinností nebo za příkladný čin byly dětem udělovány i finanční odměny. Opatření ve výchově, jako jeden ze zásadních pedagogických nástrojů, však dětský domov nevyužíval zcela efektivně. Pozitivní opatření sice převažovala nad negativními, ale některé děti umístěné v zařízení i delší dobu ocenění tímto způsobem nezískaly žádné. Na druhou stranu nebyla v některých případech hodných zřetele uplatněna ta negativní, což může v dětech vyvolávat nežádoucí pocit beztrestnosti. Rozhovory s dětmi bylo také zjištěno, že některé užívané pedagogické postupy nevedly k dosahování kompetencí dětí, zejména v oblasti finanční gramotnosti, deklarovaných ve školním vzdělávacím programu. Naplňování školního vzdělávacího programu není dostatečně a důsledně průběžně či na konci pobytu dítěte vyhodnocováno.

Základní záměry minimálního preventivního programu zařízení cíleně směřovaly k formování a pěstování morálních hodnot. Zaměřovaly se na vytváření pozitivního klimatu nejen ve skupinách, ale v celém dětském domově, na zdravý životní styl, upevňování pozitivních mezilidských vztahů, rozvoj sociálních dovedností, smysluplné využívání volného času a přípravu na život po odchodu z dětského domova. Společnou snahou všech pedagogických pracovníků zařízení pak bylo poskytovat co nejvíce informací přiměřeně věku a zařazovat do programu nejen vlastní pestré zájmové aktivity, ale i jiné různorodé a zajímavé volnočasové aktivity. Dětský domov aktivně ve sledovaném období využíval především individuální pohovory s dětmi k řešení nežádoucích jevů, kterými jsou zde vulgární chování, kouření, agresivita, užití alkoholu a záškoláctví.

Zařízení věnuje významnou pozornost nejen motivaci dětí ke vzdělávání, ale i dosahování jejich úspěšnosti ve vzdělávání. Pedagogové podporují děti v jejich aktivitě při výběru školy a následnému profesnímu uplatnění. Dokládá to dlouhodobě vysoký počet dětí či zletilých nezaopatřených osob, které úspěšně ukončují nejen střední, ale i střední odborné či vysokoškolské vzdělání včetně doktorandského studia. V oblasti vedení dětí k účelnému využívání volného času vytváří dětský domov všem dětem podmínky pro jejich zájmovou činnost účastí v různých dostupných formách mimoškolních aktivit. Děti se mohou účastnit zájmové činnosti ve školském zařízení, ve školách a ve specializovaných zájmových útvarech.

Dětský domov sleduje socializaci a začlenění svých bývalých klientů do společnosti. Poskytuje jim poradenskou pomoc, a to především při zabezpečení jejich zaměstnání, bydlení či řešení tíživých životních situací. Informace o jejich dalším uplatnění a úspěšnosti zapojení do občanské společnosti dětský domov získává různými formami hlavně od nich samotných.

Závěry

Vývoj školského zařízení

- Pedagogický sbor prošel částečnou obměnou.
- Změna věkové struktury dětí, vyšší počet dětí plnících povinnou školní docházku.
- Postupná obnova materiálního vybavení školského zařízení.

Silné stránky

- Zařízení se dlouhodobě daří motivovat umístěné děti i zletilé nezaopatřené osoby k dosahování vysokých i mimořádných stupňů vzdělání, což jim pomáhá úspěšně vstupovat na pracovní trh a do samostatného života.
- Pravidelně poskytované psychologické služby zajišťují dětem systematickou individuální i intervenční psychologickou podporu a zároveň pedagogům odbornou metodickou pomoc při řešení konkrétních problémových situací.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Školní vzdělávací program dětského domova není živým dokumentem reagujícím na měnící se potřeby zařízení, část jeho obsahu zařízení nerealizuje.
- Některé užívané pedagogické postupy či udělovaná opatření ve výchově nebyly vhodné či dostatečné vzhledem k dosahovaným výsledkům dětí.
- Další vzdělávání pedagogických pracovníků z dlouhodobého hlediska neakcentuje potřeby pedagogů a zařízení v oblasti získávání zkušeností či dovedností prostřednictvím sebezkušenostních, psychoterapeutických nebo sociálně psychologických výcviků.

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- Důkladně aktualizovat školní vzdělávací program vzhledem k aktuálním možnostem dětského domova.
- Systematicky evaluovat naplňování deklarovaných kompetencí dětí a získávat tak průběžnou zpětnou vazbu.
- Udělovat opatření ve výchově vhodně a dostatečně tak, aby byly pro děti jak výchovné tak i motivační. Při hospitační a kontrolní činnosti zaměřit pozornost na jednotnost pedagogických postupů.
- Zvážit možnost hrazení nákladů na dopravu dětí na dovolenky k zákonným zástupcům.
- Průběžně zajišťovat součinnost dětského domova s orgány sociálně-právní ochrany dětí v oblasti zajištění souladu cílů individuálního plánu ochrany a programu rozvoje osobnosti dítěte.
- V rámci finančních možností školského zařízení urychlit obnovu materiálního vybavení rodinných skupin, které již vykazuje v mnoha případech známky významného opotřebení.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitele školského zařízení ve lhůtě do 14 dnů odstranit nedostatky zjištěné při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jak byly nedostatky odstraněny a jaká byla přijata opatření a přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Zlínský inspektorát, Zarámí 88, P. O. Box 125, 760 01 Zlín, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.z@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Vnitřní řád dětského domova platný od 30. 9. 2020
2. Školní vzdělávací program dětského domova platný od 1. 9. 2019
3. Výroční zprávy o činnosti školského zařízení, školní roky 2019/2020 a 2020/2021
4. Koncepce rozvoje dětského domova
5. Školní matrika vedená v elektronické podobě ve školním roce 2021/2022 k termínu inspekční činnosti
6. Pedagogická dokumentace ve školním roce 2020/2021 a 2021/2022 k termínu inspekční činnosti
7. Zápisy z jednání pedagogické rady a porad vychovatelů, školní rok 2020/2021 a 2021/2022 k termínu inspekční činnosti
8. Plány kontrolní a hospitační činnosti školní roky 2020/2021 a 2021/2022, včetně hospitačních záznamů k termínu inspekční činnosti
9. Kniha denní evidence zařízení vedená v elektronické podobě
10. Roční plán výchovně vzdělávací činnosti pro školní rok 2021/2022
11. Týdenní programy činností, školní roky 2020/2021 a 2021/2022 k termínu inspekční činnosti
12. Personální dokumentace zaměstnanců – aktuální stav k termínu inspekční činnosti
13. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro školní rok 2021/2022
14. Přehled udělených/uložených opatření ve výchově za období od 1. 1. 2021 k termínu inspekční činnosti
15. Osobní dokumentace dětí evidenčně zapsaných v zařízení k termínu inspekční činnosti (vzorek)
16. Programy rozvoje osobnosti dětí za školní roky 2020/2021 a 2021/2022 k termínu inspekční činnosti (vzorek)
17. Minimální preventivní program rizikového chování dětí a mládeže pro školní rok 2020/2021, 2021/2022
18. Hodnocení realizace Minimálního preventivního programu rizikového chování dětí a mládeže ve školním roce 2020/2021
19. Dokumentace k finančním podmínkám, zabezpečení školního stravování a bezpečnosti dětí v době jejich pobytu v zařízení ke dni inspekční činnosti

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Zlínský inspektorát, Zarámí 88, P. O. Box 125, 760 01 Zlín, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.z@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Pavel Schönwälder, školní inspektor, Mgr. Pavel Schönwälder v. r.
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Soňa Bergerová, školní inspektorka Mgr. Soňa Bergerová v. r.

Ing. Marcela Matušincová,
kontrolní pracovnice Ing. Marcela Matušincová v. r.

Ve Zlíně 20. 4. 2022

Datum a podpis ředitelky školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Renáta Konečná,
ředitelka školského zařízení

Mgr. Renáta Konečná, v. r.

V Kroměříži 29. 4. 2022